

A SZÍNLELT VÁLLALKOZÁSI SZERZŐDÉS MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK SZEMPONTJAI

Egy szerződés színleltségét a konkrét szerződési feltételek ismerete hiányában nem lehet megítélni.

A Polgári Törvénykönyv szerint az a szerződés színlelt, amely más szerződést leplez. A színlelt szerződés semmis, melyet azon jogviszony alapján kell minősíteni, amit leplez. Az adóhatóság azokat a vállalkozási szerződéseket minősíthetik színlelt szerződéseknek, amelyek valójában munkaviszonyt lepleznek.

Azt ugyanis, hogy a tevékenység ellátása ténylegesen milyen jogviszonyban valósul meg, a felek által kikötött feltételek - a jogviszony tényleges tartalma - döntenek el.

Színleltté minősítésre akkor kerülhet sor, amennyiben a szerződés típusa és azok között a feltételek között, amelyek mellett a munkavégzés végbemegy, ellentmondás tárható fel.

A munkavégzésre irányuló - munka-, megbízási, vállalkozási - jogviszonyok fő ismérvei sok hasonlóságot mutatnak.

Elsődlegesen a munkaviszony ismertetőjegyeit kell figyelembe venni, ha sikerül kizárni annak keletkezését, akkor már nem lehet szó színleltiségről.

A munkaviszonyt 4 fő tartalmi ismérv jellemzi, melyek megléte esetén már egyértelműen munkaviszonyról beszélünk.

Ezek:

1. A munkakör, amely nem egy jól elhatárolható konkrét feladatot jelöl meg, hanem a munka fajtáját.
2. A munkabér, amelyet törvényi keretek között kell megállapítani, például minimálbér vagy a túlmunka díjazása.
3. Az utasítási jog és az alá - fölé rendeltség, mivel nincsenek előre meghatározott feladatok, ezért azokat időről időre konkretizálni kell, azaz a munkavállalót utasítani kell, ennek keretében a munkaadó minden részletre kiterjedően megmondhatja, hogy mit, mikor, hol, mivel és hogyan kell csinálni.
4. A rendszeres és folyamatos munkavégzés, ami azt jelenti, hogy a munkavállaló nem a tetszése szerinti időben, hanem konkrét időpontban kezdve és befejezve látja el a munkakörét, folyamatosan, általában meg nem határozott időn keresztül.

A fő jegyek mellett léteznek ún. másodlagos ismérvek, amelyek önmagukban nem, de más ismérvekkel együtt akár el is dönthetik a szerződés fajtáját.

Ezek:

1. a munkaviszony a legjelentősebb részben köti le a munkavállaló munkaerejét, idejét,
2. a személyes munkavégzési kötelezettség, ezért még eseti jelleggel sem lehet szó más személy igénybeviteléről;
3. a munkáltató eszközeivel történik a munkavégzés, a saját eszköz használata általában kizárt.

Amennyiben az érintett munkakört - tehát nem egy jól elhatárolható feladatot - az érintett személynek folyamatosan, állandó rendelkezésre állási kötelezettséggel, meghatározott időpontban megkezdve és befejezve, előre meg nem határozott időn keresztül, a munkaadó legapróbb részletekre kiterjedő utasításadási joga mellett kell végeznie, **ekkor bizony nem lehet kizárni a vállalkozói szerződés színleltését.**

Az adóhatóságnak lehetősége, hogy a szerződéseket valódi tartalmuk szerint minősítse. [2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről 2. §.]

„2. § [A szerződés tartalom szerinti minősítésének követelménye (valódisági klauzula)]

Az adóhatóság eljárásában a szerződést, ügyletet és más hasonló cselekményt valódi tartalma szerint minősíti.”

Az adóhatóság a szerződés típusát elnevezésétől függetlenül az összes körülményre tekintettel ítéli meg, hiszen minden ügy egyedi, ezért egyedi elbírálást igényel.

NAV az egyes esetek elbírálásánál külön-külön, egyenként és összességében értékeli a szerződés valamennyi tartalmi elemét, összevetve a tényleges tevékenységgel.

Abban az esetben, ha szerződési nyilatkozatok és a felek valószínűleg kifejtett tevékenysége között ellentmondás van, a szerződés tartalmát ez utóbbi határozza meg.

A szerződések vizsgálatánál - függetlenül attól, hogy a szerződés elnevezése mit tartalmaz - alapvető lehet:

- ✓ a felek szerződéskötést megelőző megbeszélése, tárgyalása, például milyen munkát kell végezni, mikor kell kezdeni, hol fog történni a munkavégzés, ki biztosítja a munkaeszközöket,
- ✓ a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozatok, például ki jogosult utasítás adására, igénybe vehető-e más személy teljesítése a munkavégzés során vagy sem, mikor kerül sor a díjazásra vagy bérfizetésre,
- ✓ a tényleges munkavégzés jellege, például ki határozza meg a munkavégzésre fordítandó időt, a munkavégzés napi rendszeresen, milyen időtartamban történik,
- ✓ a foglalkoztató és a részére munkát végző személy jogai és kötelezettségei, például a feleket milyen felelősség terheli, megilleti-e szabadság a munkát végző személyt, jár-e munkaruha, formaruha stb.

Az irányt mutató 700/2005. (MüK.-) FMM-PM együttes irányelv rögzíti a munkavégzés alapjául szolgáló szerződések minősítése során figyelembe veendő szempontokat.

Az ellenőrzés során a teljesítés alábbi jellemzőinek meglétét vizsgálhatja az adóhatóság:

- ✓ van-e utasítási joga a Megrendelő/Megbízónak a Vállalkozó felé,
- ✓ a Megrendelő meghatározhatja-e a munkavégzés módját, gyakoriságát, helyét, idejét,
- ✓ a Vállalkozó a Megrendelő telephelyén végzi-e a tevékenységét,
- ✓ a Vállalkozó kizárólag a Megrendelő telephelyén való munkavégzéssel képes-e teljesíteni szerződéses kötelezettségét,
- ✓ a Megrendelő biztosítja-e a teljesítéshez szükséges eszközöket,
- ✓ a Vállalkozó egyáltalán rendelkezik-e a teljesítéshez szükséges eszközökkel,
- ✓ a Vállalkozó milyen rendszerességgel végez tevékenységet a Megrendelő részére,
- ✓ a Vállalkozó-t milyen jogcímen illeti meg díjazás,
- ✓ a Vállalkozó díjazása összefüggésben áll-e a tényleges munkavégzéssel,
- ✓ a Vállalkozó a Megrendelő szervezetén belül milyen jogokkal rendelkezik.

A színlelt vállalkozási szerződések esetében a jóhiszeműséget érdemben igazolni nincs lehetőség.

A színlelt szerződéseknél a szerződő felek tisztában vannak a szerződés tényleges tartalmával, továbbá azzal, hogy milyen okból kötötték a színlelt szerződést.

A munkaviszony vállalkozási szerződésként történő leplezése mind a kettő fél szempontjából lényeges adómegetakarítást eredményez.

Az adómegetakarítási cél bizonyítható szándékából következően a NAV a jogkövetkezmények (mulasztási bírság, adóbírság, késedelmi pótlék) **mérséklésének lehetőségét vélhetően nem fogja alkalmazni.**

A mérséklésnek az Art. -ben rögzített alapfeltétele az elvárható körütekintés, amely magában foglalja többek között a jóhiszeműség kritériumát is.

Színlelt szerződés (amely a szerződő felek szempontjából formailag jelentős köztehermegetakarítást is jelent) esetében az elvárható körütekintés és jóhiszeműség bizonyítása eredményesen nem lehetséges.

Szeged, 2022. október 12.

Faragó Gábor

Társadalombiztosítási és munkaügyi szakértő